

DOI: https://doi.org/10.32782/inclusive_economics.2-5
УДК 336.711:330.341.1

Тимків А. О.

кандидат економічних наук,
в. о. завідувача кафедри фінансів, обліку і оподаткування імені С. Юрія
НРЗВО «Кам'янець-Подільський державний інститут»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8001-0588>

РОЛЬ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ ДЕРЖАВИ У СТАНОВЛЕННІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ЕКОНОМІКИ

У статті окреслено роль фінансової політики держави в формуванні інклюзивної економіки. Інклюзивна економіка спрямовується на забезпечення сталого та справедливого розвитку, де усі верстви суспільства мають рівний доступ до можливостей та отримують певні вигоди від участі в економічних відносинах. Наголошено, що дослідження впливу фінансової політики на економічні відносини відіграє важливу роль у розумінні того, як державні рішення впливають на економіку та суспільство в цілому, що дозволяє обґрунтовано розробляти стратегії для досягнення інклюзивного економічного розвитку, а це у свою чергу, забезпечує стабільний і сталий розвиток. Розглядаються різні аспекти, які впливають на інклюзивність економіки, зокрема роль бюджетної, податкової та монетарної політик як драйвера інклюзивної економіки. В цілому, державна фінансова політика оцінюється як стимулятор, що може застосовувати фінансові, податкові та грошово-кредитні важелі для формування інклюзивної економіки. Наголошено на необхідності дослідження та аналізу фінансової політики держави як стимулятора формування інклюзивної економіки та забезпечення її сталості і розвитку.

Ключові слова: інклюзивна економіка, фінансова політика держави, бюджетна політика, податкова політика, монетарна політика.

Andrii Tymkiv

ERIHE «Kamianets-Podilsky State Institute»

THE ROLE OF STATE FINANCIAL POLICY IN SHAPING AN INCLUSIVE ECONOMY

The article outlines the role of the state's financial policy in shaping an inclusive economy. Inclusive economy aims to achieve sustainable and equitable development, where all segments of society have equal access to opportunities and benefit from participating in economic relations. Emphasized is the importance of researching the impact of financial policy on economic relations to understand how government decisions influence the economy and society as a whole. This allows for well-founded strategies to be developed for achieving inclusive economic development, which, in turn, ensures stability and sustained growth. It is appropriate to take into account the interrelationships of financial and economic policies in the strategic steps of the state to meet the formation of an inclusive economy. Thus, financial policy and economic policy of the state have a deep relationship and common goals. Both strive to ensure the stable development of the economy, ensure the well-being of the population, thereby achieving a number of socio-economic goals. Fundamental research determines the role of financial policy and its relationship with economic development, thereby confirming that the state possesses indispensable financial levers and tools capable of solving socio-economic problems. This is extremely important in the pursuit of the formation of economic relations on the basis of equality, justice and accessibility, as the foundation of an inclusive economy. Various aspects affecting economic inclusivity are discussed, including the role of budgetary, tax, and monetary policies as drivers of an inclusive economy. Overall, the state's financial policy is seen as a stimulator that can utilize financial, tax, and monetary tools to shape an inclusive economy. The need for research and analysis of the state's financial policy as a stimulator for forming an inclusive economy and ensuring its sustainability and development is highlighted.

Key words: inclusive economy, state's financial policy, budgetary policy, tax policy, monetary policy.

Постановка проблеми. Формування інклюзивної економіки є важливою метою у забезпеченні сталого та справедливого економічного розвитку, в якому усі члени суспільства мають можливість брати участь у економічних процесах та отримувати певну вигоду від цієї участі.

Для створення інклюзивної економіки важливо забезпечити рівний доступ до освіти, охорони

здоров'я, фінансових послуг та можливостей для отримання місця роботи, що оплачується відповідно до індивідуальних вмінь, знань та навиків. Це сприяє зменшенню економічної нерівності та активному залученню всіх верств населення до економічного розвитку.

Драйвером підприємницьких ініціатив населення в інклюзивній економіці є малі та середні підприєм-

ства, що відіграють тут ключову роль як продукуючі одиниці робочих місць та реалізації інноваційних проєктів. І саме держава виконуючи роль стимулятора може застосувати певні фінансові та податкові важелі, інвестиційні програми та консалтингову підтримку для малого і середнього бізнесу в рамках формування стратегії інклюзивної економіки.

В контексті проблематики актуалізується функціонування системи гарантування соціального захисту як одного із пріоритетних напрямів державної фінансової політики, що забезпечує мінімальний життєвий рівень та зменшує економічні ризики для уразливих верств населення, а нормативно-правове утвердження заборони дискримінації на робочому місці з погляду статі, раси, етнічності, релігійних поглядів суттєво покращує реалізацію принципів суспільної рівності.

Усе це зосереджує увагу на необхідності дослідження проблеми формування інклюзивної економіки завдяки виваженій державній фінансовій політиці.

Мета і завдання статті. Метою статті є окреслення концептуальних засад впливу фінансової політики держави на формування та становлення інклюзивної економіки.

Досягнення мети передбачає визначення сутності та структури фінансової політики як передумови економічного розвитку, аналіз фундаментальних досліджень у сфері фінансової політики, оцінка впливу кожного елементу фінансової політики на становлення інклюзивної економіки та окреслення ролі державної фінансової політики у інклюзивності економічних відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження. За своєю сутністю, фінансова політика держави є сукупністю заходів і рішень, які уряд приймає з метою управління фінансами країни. Основною метою фінансової політики є забезпечення економічної стабільності, стимулювання економічного зростання, контроль і регулювання фінансових процесів та забезпечення соціального добробуту населення.

Як стверджують окремі дослідники, фінансова політика є нічим іншим як «складовою частиною фінансової науки, яка відрізняється від суто науки своїм прикладним характером та імперативними способами розвитку» [1].

У класичному варіанті у структуру фінансової політики входять наступні складові: фіскальна політика та монетарна політика (рис. 1).

З огляду на структуру, фінансова політика держави є важливим інструментом управління економікою та суспільством. Вона допомагає забезпечити стійкий розвиток країни та забезпечити добробут її громадян. Однак ефективність фінансової політики залежить від її правильного планування, розуміння

потреб економіки та соціуму, а також врахування глобальних економічних тенденцій.

Фінансова політика і фінансова система держави є тісно пов'язаними і взаємодіють між собою, оскільки фінансова система є сукупністю інструментів, інституцій, ринків та нормативно-правових актів, які регулюють та регламентують збір, розподіл та використання фінансових ресурсів у державі. А фінансова політика визначає правила і принципи, за якими функціонує фінансова система.

Водночас, «структура фінансової системи визначається, значною мірою, типом і моделлю економічної системи і, в значній мірі залежать від: суспільного устрою; характеру та масштабів діяльності держави; методів та ступеня втручання держави в економіку; типу соціальної політики; характеру міжнародної діяльності; історичних тенденцій та рівня демократизації суспільства» [2].

Відтак, фінансова політика та фінансова система держави взаємодіють у багатьох аспектах, що дозволяє державі здійснювати ефективний контроль над своїми фінансами та досягати своїх економічних та соціальних цілей. Саме тому формуючи основи інклюзивної економіки необхідно зважити усі аспекти структурних особливостей фінансової системи країни, або ж підти шляхом трансформації фінансової систем з огляду на принципи та фундаментальні положення інклюзивної економіки. Тобто альтернативи розвитку концептуально різні.

Доцільно у стратегічних кроках держави на зустріч становленню інклюзивної економіки врахувати взаємозв'язки фінансової та економічної політик. Так фінансова політика і економічна політика держави мають глибокий взаємозв'язок і спільні цілі. Обидві прагнуть забезпечити стабільний розвиток економіки, забезпечити добробут населення тим самим досягти цілого ряду соціально-економічних цілей (табл. 1).

Саме тому фінансова політика держави є важливим доповненням економічної політики, який допомагає досягати економічних цілей і сприяє стабільному розвитку держави. Обидві політики взаємодіють і взаємозалежні, спрямовуючи зусилля держави на створення процвітаючого та стійкого економічного середовища, тим самим ставлячи модель економічного розвитку на рейки інклюзивної економіки. Така трансформація це стратегічно складний процес, а отже і «економічна політика у трансформаційній економіці має бути не тільки активною і такою, що викликає довіру, а й стабільною та градуалістською. Зміст економічної політики не може при цьому визначатися суто ідеологічними принципами. Економічна політика – це «мистецтво можливого»» [4].

Фундаментальні дослідження визначають роль фінансової політики та її взаємозв'язки з еконо-

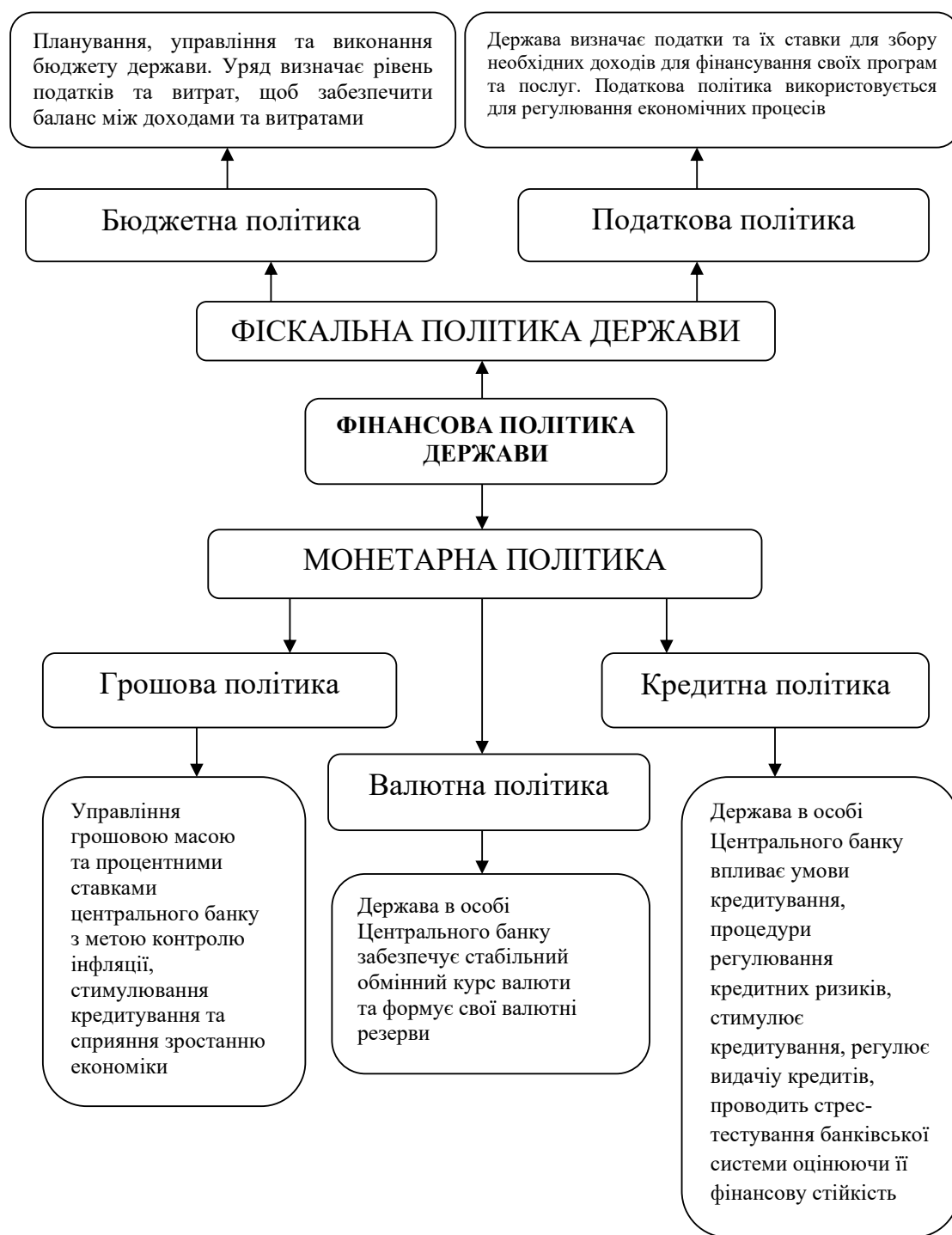

Рис. 1. Структура фінансової політики держави

Джерело: побудовано на основі [3]

мічним розвитком тим самим підтверджуючи, що держава володіє незамінними фінансовими важелями та інструментами, що здатні вирішити соціально-економічні проблеми. Це надзвичайно важливо у прагненні до формування економічних відносин на засадах рівності, справедливості та доступності, як фундаменту інклюзивної економіки.

Так, Джон Мейнард Кейнс (John Maynard Keynes) був одним з найвпливовіших економістів 20-го століття, і його праці великою мірою сформували основи сучасної макроекономіки. Він досліджував фінансову політику держави, особливо у контексті підтримки економіки під час економічних криз та регулювання економічного циклу.

Взаємозв'язок фінансової та економічної політики держави

Взаємозв'язки політик	Характеристика взаємозв'язків
Фінансування економічних програм і проєктів	Фінансова політика держави забезпечує необхідні фінансові ресурси для реалізації економічних програм та проєктів. Це може включати інвестиції в розвиток інфраструктури, підтримку інноваційних підприємств, стимулювання експорту та імпорту тощо. Ефективне використання фінансових ресурсів може підтримати зростання економіки і створення робочих місць
Монетарне регулювання	Фінансова політика включає монетарну політику, яка має важливе значення для стабілізації економіки. Центральний банк, здійснюючи монетарну політику, може впливати на грошову масу, контролювати процентні ставки і ліквідність банків. Ці інструменти можуть бути використані для контролю інфляції, стимулювання кредитування та регулювання рівня економічної активності суб'єктів господарювання.
Стимулювання економічного зростання	Фінансова політика може впливати на економічне зростання, надаючи підтримку пріоритетним галузям, інвестиціям у розвиток інновацій, підвищення якості робочої сили, підтримку підприємництва тощо. Раціональна фінансова політика сприяє збільшенню економічної активності та конкурентоспроможності держави.
Соціальний захист і розподіл доходів	Фінансова політика також впливає на соціальний захист та розподіл доходів в суспільстві. Через податкову політику та бюджетні розподіли держава може забезпечувати соціальні послуги, пенсії, медичну допомогу, освіту тощо, що підтримує добробут населення та забезпечує справедливий розподіл фінансових ресурсів.
Реагування на економічні кризи	Фінансова політика має важливу роль у реагуванні на економічні кризи і забезпечення економічної стабільності. Держава може використовувати фінансові інструменти для стимулювання економіки в періоди стагнації або падіння, для зниження безробіття та уникнення інших соціальних проблем.

Джерело: побудовано автором

Кейнс підкреслював, що держава повинна активно втручатися в економіку, особливо у періоди криз та рецесій. Він висловив погляд, що в ринковій економіці можуть виникати ситуації, коли недостатнє виробництво та зростання доводять економіку до безробіття та занепаду. За його підходом, держава може застосовувати фінансову політику, зокрема збільшення витрат, підвищення державних інвестицій та зниження податків, щоб стимулювати витрати та підтримати зростання економіки [5].

Кейнс вважав, що споживання грає ключову роль у стимулюванні економічного зростання. З цією метою, він сприяв ідеї фіскальної політики, яка полягає в застосуванні державних витрат та податкових заходів для стимулювання споживання населення та підтримки підприємств.

Кейнс підкреслював, що державні інвестиції можуть грати важливу роль у підтримці економіки. Він пропонував державні проєкти інфраструктури та інші великі інвестиції, що забезпечують робочі місця та стимулюють економіку.

Водночас, Дж. М. Кейнс стверджував, що держава повинна працювати на досягнення повної зайнятості в економіці. Його ідея полягала в тому, що збільшення витрат та державних інвестицій допоможе створити робочі місця та підтримати споживання [6].

Кейнсіанський підхід до фінансової політики був широко прийнятий у часи Великої депресії та залишається доволі впливовим навіть до сьогодні. Ідеї

Кейнса стали основою для розвитку сучасних теорій фінансової політики та стимулювання економіки через державні заходи.

Мілтон Фрідман (Milton Friedman) американський економіст, який відомий своїми лібертаріанськими поглядами та впливовими дослідженнями у галузі макроекономіки та мікроекономіки. Він був прихильником вільного ринку та підтримував обмеження державного втручання в економіку [7].

Мілтон Фрідман був одним із засновників монетаризму – економічної теорії, яка підкреслює роль грошової політики у регулюванні економіки. Він вважав, що контроль над грошовою масою є ключовим інструментом для забезпечення стабільності та здорового зростання економіки. Фрідман пропонував стабілізувати грошову масу з метою уникнення гіперінфляції та інших небажаних ефектів [8].

Був активним прихильником ринкової економіки та стверджував, що ринкові механізми здатні краще регулювати економіку, ніж державне втручання. Підкреслював, що економічна свобода та конкуренція між підприємствами сприяють інноваціям, ефективності та розвитку.

Дослідження Мілтона Фрідмана спричинили дискусію про роль держави в економіці, оскільки їх автор вважав, що більш активне регулювання держави може призводити до негативних наслідків, таких як зростання інфляції та втручання у підприємництво. Фрідман підтримував зниження обсягів регулювання та оптимізацію податкової системи.

Вчений актуалізував ідею розвитку громадянського суспільства, в якому громадяни мають важливу роль у контролі державних владних структур та захисті своїх прав, оскільки громадянське суспільство є більш ефективним механізмом захисту від можливих зловживань влади та забезпечення економічної та соціальної свободи.

Важливо відзначити, що думки Мілтона Фрідмана стали предметом активних дискусій та критики. Проте його внесок у розвиток економічних ідей, зокрема в галузі державної фінансової політики до сьогодні залишається впливовим і стимулює активне обговорення ролі держави в формуванні ефективних моделей економічного розвитку.

Пол Самуельсон (Paul Samuelson) – видатний американський економіст, який отримав Нобелівську премію з економіки у 1970 році за його внесок у розвиток мікроекономіки та макроекономіки. Він активно досліджував різні аспекти державної політики, зокрема, вивчав роль державного втручання в економіку та його вплив на стабільність та зростання. Він розглядав ситуації, коли ринкові механізми можуть не працювати ефективно та досліджував, як держава може застосовувати фінансові, монетарні та інші інструменти для стимулювання або зниження економічної активності [9].

Вивчаючи ефективність фіскальної політики, вчений підкреслював значимість застосування змін у рівні державних витрат та податків для стимулювання або регулювання економіки. Самуельсон аналізував, як державні витрати та податки можуть впливати на споживання, інвестиції та економічне зростання.

Поряд з цим, досліджував проблему інфляції та вивчав ефективні методи її контролю. Самуельсон досліджував різні монетарні політики, включаючи вплив центрального банку на грошову масу та процентні ставки з метою зниження інфляції [10].

Свої дослідження провадив на основі економічного прогнозування та аналізу макроекономічних показників. Ці дослідження допомагали оцінювати ефективність державної політики та зрозуміти зв'язок між економічними змінами та різними політичними заходами, зокрема забезпеченням національного добробуту та обґрунтування соціальних та економічних кроків у реалізації державної політики.

Вітак його дослідження та публікації допомогли виробити багато ідей у методиці аналізу економічних процесів, що сприяли формуванню економічної політики держави, а також розвивали сучасну економічну теорію.

Американська економістка Крістіна Ромер (Christina Romer), яка працювала як професор економіки на Гарвардському університеті та Чиказькому університеті, а також науковий радник у сфері

економіки при Білому домі під час президентства Барака Обами, мала великий вплив на дослідження та розвиток державної фінансової політики [11].

Ромер досліджувала роль фіскальної політики, зокрема змін у рівні державних витрат та податків та їх вплив на економічне зростання і зайнятість. Вона аналізувала ефективність державних заходів, таких як пакети стимулюючих витрат, у контексті боротьби з економічними спадами та рецесія ми [12]. В контексті дослідження наголошувала на важливості державних інвестицій у забезпеченні довгострокового зростання та інновацій в економіці, підтримуючи ідею, що державні інвестиції в сферу науки, технологій та інфраструктури можуть сприяти стимулюванню економічного розвитку та конкурентоспроможності країни.

Центральною проблематикою досліджень професорки стала роль держави в регулюванні фінансового сектора з метою запобігання фінансовим кризам та дестабілізації економіки. Вона аналізувала ефективність регуляторних заходів та роль центральних банків у забезпеченні фінансової стабільності [13].

К. Ромер досліджувала ефективність різних політичних заходів щодо зайнятості, зокрема, вивчала програми державного працевлаштування та інші механізми стимулювання зайнятості в умовах економічних криз та високої безробіття.

Такі ґрунтовні дослідження мали значний вплив на розвиток економічних політик та практики управління економікою в США та світі. Вони сприяли розумінню ролі держави у регулюванні економіки, зокрема через фінансову політику, та її впливу на розвиток суспільства.

Аналізуючи фундаментальні дослідження фінансової політики та її вплив на соціально-економічний розвиток, можна окреслити напрями за якими складові фінансової політики держави сприяють формуванню інклюзивної економіки (табл. 2). Так, бюджетна політика грає ключову роль у формуванні інклюзивної економіки, оскільки вона визначає спосіб алокації фінансових ресурсів держави та вплив на економічний розвиток та соціальні пріоритети.

Тобто, фінансова політика держави відіграє надзвичайно важливу роль у формуванні інклюзивної економіки, забезпечуючи рівний доступ до фінансових ресурсів та стимулюючи економічний розвиток завдяки цілому ряду заходів (табл. 3).

Ці заходи є каталізаторами інклюзивної економіки, яка забезпечує рівні можливості та економічне зростання для всіх верств населення. Важливо пам'ятати, що інклюзивність – це процес, а отже ці заходи повинні переглядатися та модернізуватися відповідно до трансформацій у суспільстві та економіці.

Фінансова політика у становленні інклюзивної економіки

Складові фінансової політики держави	Напрями розвитку інклюзивної економіки	Характеристика впливу
Бюджетна політика	Соціальна підтримка та соціальна справедливість	Бюджетна політика може включати алокацію коштів на соціальну підтримку, таку як пенсії, допомога безробітним, допомога малозабезпеченим громадянам та інші соціальні програми. Це допомагає забезпечити мінімальний життєвий рівень для уразливих верств населення та зменшити соціальну напругу
	Державне фінансування інфраструктурних проєктів	Бюджетна політика може сприяти розвитку інфраструктури, такої як транспортна, енергетична, а також, активно сприяє рівню доступності до різноманітних послуг. Це підтримує економічний розвиток регіонів та сприяє створенню нових робочих місць для різних верств населення незалежно від віку, статі, фізіологічних особливостей.
	Фінансування освіти	Збільшення бюджетних коштів на освіту та навчання забезпечує доступ до якісної освіти для всіх верств населення. Інвестиції в освіту сприяють підвищенню рівня грамотності, кваліфікації та професійних навичок громадян, що покращує їх шанси на зайнятість та досягнення успіху у житті.
	Підтримка малого та середнього бізнесу	Бюджетна політика може включати фінансову підтримку для малого та середнього бізнесу через надання кредитів, грантів, субсидій або інших фінансових інструментів. Це допомагає створювати нові робочі місця та підтримувати підприємництво, що є двигуном економічного зростання та розвитку.
	Реалізація екологічних проєктів	Прийняття «зелених» бюджетних політик може сприяти збалансованому економічному розвитку, створенню екологічно чистих робочих місць та збереженню природних ресурсів для майбутніх поколінь.
Податкова політика	Прогресивне оподаткування	Прогресивна податкова система означає, що більш високі ставки податку застосовуються до вищих доходів, тоді як нижчі доходи оподатковуються за нижчими ставками. Це сприяє перерозподілу багатства та забезпечує більшу соціальну справедливість, зменшуючи нерівність.
	Податкові знижки та кредити для низьких доходів	Податкова політика може включати знижки та податкові кредити для груп населення з низькими доходами. Це допомагає зменшити податкове навантаження на найбільш вразливі верстви населення та сприяє їхньому економічному благополуччю
	Стимулювання соціальних інвестицій	Податкова політика може включати податкові стимули для підприємців та інвесторів, які здійснюють соціальні інвестиції або інвестують у розвиток соціальних проєктів. Це сприяє залученню приватного капіталу у соціальну сферу та підтримує регіональний розвиток.
	Стимулювання інвестицій у екологічні проєкти	Податкові стимули можуть бути використані для підтримки «зелених» технологій, відновлюваної енергетики та інших екологічно чистих ініціатив. Це допомагає сформувати принципи екологічної відповідальності, що сприяє сталому розвитку.
	Боротьба з корупцією	Забезпечення ефективної податкової системи, яка бореться з податковими «ухилянками» та корупцією, що допомагає збільшити податкові надходження держави. Це дозволяє забезпечити стабільні надходження до бюджету, а відтак, фінансові ресурси для реалізації соціальних програм
Монетарна політика	Контроль рівня інфляції	Монетарна політика повинна бути спрямована на контроль рівня інфляції. Висока інфляція може негативно впливати на купівельну спроможність верств населення з низьким рівнем доходу, через зниження реальних доходів населення тим самим підривати основи соціальної стабільності та соціальної справедливості.
	Стимулювання економічного зростання	Монетарна політика може застосовувати різні інструменти для стимулювання економічного зростання, яке є важливим для створення нових робочих місць та поліпшення життя громадян. Зниження відсоткових ставок та збільшення грошової бази можуть сприяти кредитуванню малого та середнього бізнесу, що є драйвером інновацій та зайнятості.
	Забезпечення фінансової стабільності	Монетарна політика може сприяти забезпеченню стабільності фінансової системи та зменшенню ризику фінансових криз. Стабільність фінансового сектора сприяє доступу до фінансових послуг, знижує ризик банкрутства та підвищує ефективність акумулювання заощаджень громадян та трансформації їх в інвестиційні ресурси.
	Соціальна відповідальність фінансово-кредитної системи	Монетарна політика може стимулювати фінансові установи до соціальної відповідальності та сприяти розвитку фінансових продуктів, які відповідають потребам інклюзивного розвитку. Наприклад, це можуть бути мікрокредити для малозабезпечених верств населення для започаткування підприємницької діяльності або започаткування і реалізація програми фінансової грамотності.

Джерело: побудовано автором

Прояв місця і ролі фінансової політики у формуванні інклюзивної економіки

Ключові напрямки фінансової політики у формуванні інклюзивної економіки	Дії в рамках фінансової політики
Забезпечення доступу до фінансових послуг	Фінансова політика може сприяти інклюзії, підтримуючи розвиток фінансової інфраструктури та забезпечуючи доступ до базових фінансових послуг для всіх верств населення (доступ до банківських рахунків, мікrokредитів, страхування та інших фінансових інструментів).
Підтримка малого та середнього бізнесу	Фінансова політика може генерувати спеціальні фінансові стимули та підтримку для малого та середнього бізнесу, який є ключовим джерелом робочих місць та економічного розвитку (надання за прийнятними умовами кредитів, грантів або субсидій для малих і середніх підприємств).
Розвиток фінансової грамотності	Фінансова політика може сприяти інклюзивності, пропагуючи фінансову освітченість тим самим підвищуючи рівень фінансової грамотності серед населення. Розуміння фінансових понять та навичок з управління особистими фінансами допоможе громадянам приймати більш обґрунтовані фінансові рішення.
Реформа податкової системи	Фінансова політика може сприяти інклюзивності, реформуючи податкову систему так, щоб вона була більш справедливою та сприяла перерозподілу багатства. Введення прогресивної оподаткування та закриття податкових розривів можуть сприяти збільшенню соціальної справедливості.
Розвиток інфраструктури	Фінансова політика може сприяти інклюзії, сприяючи розвитку інфраструктури в менш розвинених регіонах країни (будівництво доріг, шкіл, лікарень, доступу до чистої води та інших базових інфраструктурних проєктів).
Контроль над інфляцією та стабільність економіки	Фінансова політика може сприяти інклюзії, забезпечуючи макроекономічну стабільність, через контроль над інфляцією та пом'якшення негативних наслідків економічних криз.

Джерело: сформовано автором

«Фінансова політика має створювати інституційні умови функціонування фінансової моделі у суспільстві, що ґрунтується на правилах, нормах, організаційних структурах, які у сукупності мають цілеспрямовано формувати механізм активного впливу на економічне зростання, спрямовувати розвиток суспільства у необхідному напрямі і на цій основі сприяти підвищенню добробуту громадян» [14, с. 33].

Висновки і пропозиції. Таким чином, дослідження впливу фінансової політики на економічні відносини допомагає зрозуміти, як державні рішення впливають на економіку та суспільство в цілому. Це дозволяє науково-обґрунтувати стратегії для досягнення інклюзивного економічного розвитку, що забезпечує стабільний і сталий розвиток.

Так, бюджетна політика може впливати на розподіл доходів, доступ до соціальних послуг та економічний розвиток, що робить її ефективним інструментом для підтримки інклюзивності та створення справедливого суспільства. Її механізми алокації фінансових ресурсів держави можуть сприяти зниженню соціальних нерівностей, підтримці уразливих верств населення та створенню рівних можливостей для всіх громадян.

Важливо, щоб податкова політика була збалансованою та зорієнтованою на досягнення довгострокових цілей інклюзивності та сталості. Прогресивне оподаткування та податкові знижки для низьких доходів роблять оподаткування більш справедливим,

допомагаючи розподілити більше ресурсів між верствами населення, що знижує доходи різниці та забезпечує більше рівних можливостей.

Податкова політика, по-суті, збалансовує фінансові ресурси та соціальну справедливість і є передумовою економічного зростання, що формує потенціал для інклюзивної економіки.

В свою чергу, монетарна політика повинна бути орієнтована на досягнення довгострокових цілей сталого розвитку та соціальної справедливості. Її роль полягає в контролі грошового обігу та ставок відсотку з метою забезпечення стабільності, зростання та соціальної справедливості.

Використання монетарних інструментів для забезпечення стабільності, зростання та соціальної справедливості допомагає створити більш інклюзивну економіку, яка сприяє благополуччю всього суспільства.

Подальші наукові дослідження впливу фінансової політики держави на становлення інклюзивної економіки повинно відбуватися у контексті важливих і концептуальних положень:

- акумулювання, розподіл та використання фінансових ресурсів з метою перерозподілу багатства та забезпечення більшої соціальної справедливості, зменшення фінансової та соціальної нерівності, формування основ для економічного розвитку;

- визначення рівня фінансування соціальних програм, таких як охорона здоров'я, освіта, підтрим-

ка малозабезпечених верств населення та осіб з особливими життєвими потребами, що відіграє важливу роль у забезпеченні соціальної захищеності;

– вплив на рівень інфляції, процентних ставок, курс валют та загальну економічну стабільність в контексті сприяння зростання економіки та зменшення рівня безробіття;

– створення фінансових стимулів для інвестицій у розвиток соціальної інфраструктури, розвитку малого та середнього бізнесу, екологічних технологій та інших соціально важливих сфер;

– розвиток ефективної фінансової системи, що забезпечує доступність фінансових послуг для всіх верств населення та підтримує розвиток підприємництва.

Література:

1. Танклевська Н. С. Удосконалення державної фінансової політики. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/5896/06-Tanklevsjka.pdf>
2. Кравчук Н. Фінансова система держави: теоретична концептуалізація та проблеми структурування. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26082/1/%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%A3%D0%9A.pdf>
3. Пасічний М. Д. Фінансова політика держави : монографія. Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2019. 440 с.
4. Лагутін В. Д. Економічна політика держави: сутність, етапи, механізми. URL: http://et.et.org.ua/docs/ET_06_4_16_uk.pdf
5. Fábio Henrique Bittes Terra, Fernando Ferrari Filho, Pedro Cezar Dutra Fonseca (2021) Keynes on State and Economic Development. *Review of Political Economy*, vol. 33, no. 1, pp. 88–102.
6. Keynes J. M. The General Theory of Employment, Interest, and Money By John Maynard Keynes. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_keynestheoryofemployment.pdf
7. Milton Friedman – American economist. URL: <https://www.britannica.com/biography/Milton-Friedman>
8. Bennett T. McCallum Monetarism. URL: <https://www.econlib.org/library/Enc/Monetarism.html>
9. Paul A. Samuelson. Biographical. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/1970/samuelson/biographical/>
10. Mark A. Aguiar, Manuel Amador, Cristina Arellano (2023) Pareto improving fiscal and monetary policies: samuelson in the new keynesian model. *NBER Working Paper* No. 31297. P. 1–53.
11. CHRISTINA ROMER. Professor of Economics. URL: <https://eml.berkeley.edu/~cromer/>
12. Christina D. Romer, David H. Romer (2016) Transfer Payments and the Macroeconomy: The Effects of Social Security Benefit Increases, 1952–1991. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 8(4). P. 1–42.
13. Christina D. Romer, David H. Romer (2019) Fiscal Space and the Aftermath of Financial Crises: How It Matters and Why. *Brookings Papers on Economic Activity*, Spring. P. 239–331.
14. Сіташ Т. Д. Фінансова політика держави: прагматика та проблематика. *Академічний огляд*. 2015. № 1 (42). С. 29–34.

References:

1. Tanklevska N. S. Udoskonalennia derzhavnoi finansovoi polityky. URL: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/5896/06-Tanklevsjka.pdf>
2. Kravchuk N. Finansova systema derzhavy: teoretychna kontseptualizatsiia ta problemy strukturuvannia. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/26082/1/%D0%9A%D0%A0%D0%90%D0%92%D0%A7%D0%A3%D0%9A.pdf>
3. Pasichnyi M. D. (2019) Finansova polityka derzhavy : monohrafiia. Kyiv : Kyiv. nats. torh.-ekon. un-t, 440 s.
4. Lahutin V. D. Ekonomichna polityka derzhavy: sutnist, etapy, mekhanizmy. URL: http://et.et.org.ua/docs/ET_06_4_16_uk.pdf
5. Fábio Henrique Bittes Terra, Fernando Ferrari Filho, Pedro Cezar Dutra Fonseca (2021) Keynes on State and Economic Development. *Review of Political Economy*, vol. 33, no. 1, pp. 88–102.
6. Keynes J. M. The General Theory of Employment, Interest, and Money By John Maynard Keynes. URL: https://www.files.ethz.ch/isn/125515/1366_keynestheoryofemployment.pdf
7. Milton Friedman – American economist. URL: <https://www.britannica.com/biography/Milton-Friedman>
8. Bennett T. McCallum Monetarism. URL: <https://www.econlib.org/library/Enc/Monetarism.html>
9. Paul A. Samuelson. Biographical. URL: <https://www.nobelprize.org/prizes/economic-sciences/1970/samuelson/biographical/>
10. Mark A. Aguiar, Manuel Amador, Cristina Arellano (2023) Pareto improving fiscal and monetary policies: samuelson in the new keynesian model. *NBER Working Paper* No. 31297. P. 1–53.
11. CHRISTINA ROMER. Professor of Economics. URL: <https://eml.berkeley.edu/~cromer/>
12. Christina D. Romer, David H. Romer (2016) Transfer Payments and the Macroeconomy: The Effects of Social Security Benefit Increases, 1952–1991. *American Economic Journal: Macroeconomics*, 8(4). P. 1–42.
13. Christina D. Romer, David H. Romer (2019) Fiscal Space and the Aftermath of Financial Crises: How It Matters and Why. *Brookings Papers on Economic Activity*, Spring. P. 239–331
14. Citash T. D. (2015) Finansova polityka derzhavy: prahmatyka ta problematyka. *Akademichnyi ohliad*. № 1 (42). P. 29–34.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2023 р.